

Z A K O N

O DVORSKOM KOMPLEKSU NA DEDINJU U BEOGRADU

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se status, zaštita, korišćenje, održavanje i druga pitanja od značaja za Dvorski kompleks na Dedinju u Beogradu (u daljem tekstu: Dvorski kompleks).

Član 2.

Dvorski kompleks je jedinstvena i nedeljiva imovinskoppravna celina, koja se sastoji od Starog dvora i Belog Dvora, sa parkom i šumom koja ih okružuje, svih zgrada i ostalih nepokretnosti koje se nalaze unutar granica kulturnog dobra Dvorskog kompleksa, kao i svih pokretnih stvari koje se u njima nalaze.

Aktom Vlade utvrđuje se Dvorski kompleks kao kulturno dobro.

Sastavni deo akta Vlade iz stava 2. ovog člana predstavlja i spisak pokretnih stvari od posebnog kulturnog i istorijskog značaja koje se nalaze u Dvorskom kompleksu.

Član 3.

Dvorski kompleks je dobro od opšteg interesa u državnoj svojini i predstavlja kulturno dobro od izuzetnog značaja.

Saglasno propisu kojim se uređuju kulturna dobra, spisak pokretnih stvari koje se nalaze u Dvorskom kompleksu iz člana 2. stav 3. ovog zakona dostavlja se Narodnom muzeju u Beogradu, a evidencija o bibliotečkoj i arhivskoj zbirci Narodnoj biblioteci Srbije i Arhivu Srbije.

Na Dvorskom kompleksu ne može se održajem steći pravo svojine.

Član 4.

Dvorski kompleks, bez zaštićene okoline, može se bez naknade ustupiti na dugoročno korišćenje sadašnjem korisniku određenom odlukom Savezne vlade E.p. br. 132 od 12. jula 2001. godine (u daljem tekstu: korisnik) o čemu, na osnovu akta Vlade, Republika Srbija i korisnik zaključuju ugovor.

Korisnik koristi Dvorski kompleks sa pažnjom dobrog domaćina i u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita kulturnih dobara.

Način korišćenja, čuvanja, zaštite i održavanja Dvorskog kompleksa bliže uređuje Vlada uredbom.

Član 5.

Dvorski kompleks je otvoren za građane.

Način organizovanja poseta i obilazaka uređuje se uredbom iz člana 4. stav 3. ovog zakona.

Član 6.

U skladu sa uredbom iz člana 4. stav 3. ovog zakona Beli dvor se može povremeno koristiti za boravak stranih državnika i predstavnika međunarodnih

organizacija, kao i za održavanje skupova i sastanaka za potrebe Republike Srbije i druge potrebe kada je to od posebnog državnog interesa.

Član 7.

Republika Srbija, kao vlasnik Dvorskog kompleksa, obezbeđuje sredstva u budžetu Republike Srbije za sledeće namene:

1) fizičko-tehničko obezbeđenje i protivpožarna zaštita Dvorskog kompleksa;

2) sprovođenje utvrđenih mera tehničke zaštite Dvorskog kompleksa u skladu sa zakonom kojim se uređuju kulturna dobra (radovi na konzerviranju, restauriranju, rekonstrukciji, revitalizaciji i prezentaciji kulturnog dobra);

3) investiciono održavanje:

- izvođenje radova na popravci ili zameni krovne konstrukcije, krovnog pokrivača i drugih delova krova;

- radovi na popravci ili zameni dotrajalih podova, plafona i zidova;

- radovi na popravci ili zameni fasade;

- radovi na zameni instalacija, postrojenja i uređaja;

4) tekuće održavanje:

- izvođenje radova na održavanju parkovsko-šumskih površina i internih saobraćajnica Dvorskog kompleksa;

- izvođenje radova koji održavaju zgrade Dvorskog kompleksa na zadovoljavajućem nivou upotrebljivosti, kao što su: molersko farbarski radovi, servisiranje, remont i popravke instalacija, postrojenja i uređaja, zamena obloga, zamena sanitarija, zamena radijatora i drugi slični radovi;

5) troškovi električne energije i vode koji su u funkciji realizacije fizičko-tehničkog obezbeđenja i tekućeg održavanja Dvorskog kompleksa iz tačke 4) ovog člana (utrošak električne energije za spoljnu rasvetu, utrošak vode za tekuće održavanje parkovsko-šumskih površina i slično).

Sredstva za troškove koji nastaju korišćenjem Dvorskog kompleksa radi zadovoljenja sopstvenih potreba korisnika obezbeđuje sam korisnik.

Član 8.

O sprovođenju mera zaštite Dvorskog kompleksa kao kulturnog dobra staraju se odgovarajuće centralne ustanove zaštite kulturnih dobara u Republici Srbiji.

Član 9.

Spisak pokretnih stvari iz člana 3. stav 2. ovog zakona dostaviće se Narodnom muzeju u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, a evidencija bibliotečke i arhivske zbirke Narodnoj biblioteci Srbije i Arhivu Srbije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 10.

Vlada će doneti uredbu iz člana 4. stav 3. ovog zakona u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 11.

Ugovor iz člana 4. stav 1. ovog zakona zaključiće se u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu uredbe iz člana 4. stav 3. ovog zakona.

Po zaključenju Ugovora iz stava 1. ovog člana prestaje da važi Ugovor zaključen između Kraljevskog doma Karađorđevića i Savezne Republike Jugoslavije, od 3. avgusta 2001. godine.

Član 12.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje zakona sadržan je u odredbi člana 97. tačka 10. Ustava Republike Srbije, kojim je propisano da Republika Srbija, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje sistem u oblasti kulture i zaštite kulturnih dobara.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Analiza sadašnjeg stanja

Dvorski kompleks na Dedinju u Beogradu ustupljen je 2001. godine na korišćenje Aleksandru Petra II Karađorđeviću, Odlukom Savezne vlade o davanju na korišćenje Belog i Starog dvora E.P. br. 132. od 12. jula 2001. godine, a na osnovu koje je zaključen Ugovor o korišćenju kompleksa Belog i Starog Dvora na Dedinju između Savezne Republike Jugoslavije i Kraljevskog doma Karađorđevića 3. avgusta 2001. godine.

Odlukom Vlade o utvrđivanju Dvorskog kompleksa na Dedinju u Beogradu za spomenik kulture („Službeni glasnik RS”, broj 11/10) Dvorski kompleks na Dedinju u Beogradu, sa pokretnim stvarima u njemu koje su od posebnog kulturnog i istorijskog značaja, utvrđen je za spomenik kulture. Spomenik kulture čine: 1) arhitektonski objekti dvorskog kompleksa - Slamnata kuća, Kraljev dvor sa objektom dvorske kuhinje, Kapela Sv. Andreja, Zgrada dvorskog ekonomata, Zgrada dvorske straže, Zgrada dvorske žandarmerije i Beli dvor sa objektima kuhinje i garaže; 2) dvorski park (površine oko 15 hektara) sa pratećim objektima i mobilijarom - Beli paviljon, Koncertna terasa i Bazen-vodeno ogledalo; i 3) dvorski mobilijar i zbirke umetničkih dela - Zbirka dela evropskog slikarstva, Zbirka dela jugoslovenskih umetnika, Zbirka jugoslovenske skulpture, Kolekcija tepiha i tapiserija, Kolekcija predmeta od srebra, Kolekcija porcelana i stakla, Kolekcija nameštaja i Biblioteka. Ovom Odlukom utvrđena je zaštićena okolina spomenika kulture, kao i mere zaštite spomenika kulture i njegove zaštićene okoline. Spomenik kulture - Dvorski kompleks nalazi se u okviru prostorne kulturno-istorijske celine „Topčider”, koja je odlukom Skupštine Socijalističke Republike Srbije, broj: 150 od 26. novembra 1987. godine, utvrđena za kulturno dobro od izuzetnog značaja („Službeni glasnik SRS”, broj 47/87). Donošenjem Odluke je, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita kulturnih dobara, utvrđen status nepokretnog kulturnog dobra Dvorskog kompleksa na Dedinju u Beogradu i obezbeđena njegova zaštita samo sa aspekta zaštite nepokretnog kulturnog dobra.

Problemi koje zakon treba da reši

Nema sumnje da je Dvorski kompleks na Dedinju u Beogradu dobro od opšteg interesa od značaja za Republiku Srbiju. Dvorski kompleks je od izuzetnog značaja kako zbog svojih istorijskih, tako i zbog arhitektonskih i drugih osobenosti.

Kako je Dvorski kompleks kao kulturno dobro zaštićen po opštim odredbama zakona kojim se uređuje zaštita kulturnih dobara, a osim toga u ovom trenutku, izvan sveobuhvatne regulacije kada su u pitanju korišćenje, upravljanje i druga važna pitanja od značaja za Dvorski kompleks, predloženi zakon potrebno je usvojiti kako bi se na jednom mestu, jasno i celovito, rešila sva pitanja od značaja za status, zaštitu, korišćenje, upravljanje i druga važna pitanja od značaja za Dvorski kompleks. Uporednopravno je uobičajeno da se sva ova pitanja regulišu posebnim zakonom, odnosno drugim aktom adekvatnog značaja (npr. Rumunija, Bugarska, Španija, itd.).

Cilj koji se donošenjem zakona postiže

Cilj koji se donošenjem zakona postiže je stvaranje adekvatnog pravnog okvira za regulisanje statusa, zaštite, korišćenje, održavanje i druga pitanja od značaja za Dvorski kompleks na Dedinju u Beogradu.

Razmatrane mogućnosti da se problem reši i bez donošenja propisa

U toku analize razmatrano je nekoliko relevantnih mogućnosti:

- status quo - nepostojanje propisa kojim se uređuje status, zaštita, korišćenje, održavanje i druga pitanja od značaja za Dvorski kompleks na Dedinju u Beogradu;

- donošenje posebnog zakona koji bi u potpunosti regulisao ovo pitanje.

Prva opcija nije bila održiva iz razloga što više nije bilo moguće obezbediti adekvatan status, zaštitu, korišćenje i održavanje Dvorskog kompleksa na Dedinju u Beogradu, bez adekvatnog zakonskog okvira, što je potvrdilo potrebu za donošenje posebnog zakona kojim bi se u potpunosti i na jedinstven način uredio status, zaštita, korišćenje, održavanje i druga pitanja od značaja za Dvorski kompleks na Dedinju u Beogradu.

Zašto je donošenje propisa najbolji način za rešavanje problema

Kako je Dvorski kompleks, u ovom trenutku, izvan precizne sveobuhvatne regulacije, a imajući u vidu njegov značaj kao dobra od izuzetnog nacionalnog i kulturnog značaja, donošenje posebnog zakona je neophodno kako bi se na jednom mestu, jasno i celovito, rešila sva pitanja od značaja za status, zaštitu, korišćenje, upravljanje i druga važna pitanja od značaja za Dvorski kompleks. Uporednopravno je uobičajeno da se sva ova pitanja regulišu posebnim zakonom, odnosno drugim aktom adekvatnog značaja (npr. Rumunija, Bugarska, Španija, itd.).

III. OSNOVNI PRAVNI INSTITUTI I POJEDINAČNA REŠENJA

Predloženim zakonom o Dvorskom kompleksu na Dedinju u Beogradu uređuje se status, zaštita, korišćenje, održavanje i druga pitanja od značaja za Dvorski kompleks na Dedinju u Beogradu (u daljem tekstu: Dvorski kompleks)

Odredbama člana 2. utvrđuje se da je Dvorski kompleks jedinstvena i nedeljiva imovinskoppravna celina i precizira da se sastoji od Starog i Belog dvora sa parkom i šumom koja ih okružuje, svih zgrada i ostalih nepokretnosti koje se nalaze unutar granica kulturnog dobra kao i svih pokretnih stvari koje se u njima nalaze. Ovim odredbama precizira se utvrđivanje Dvorskog kompleksa kao kulturnog dobra aktom Vlade, čiji sastavni deo je i spisak pokretnih stvari od posebnog kulturnog i istorijskog značaja koje se nalaze u Dvorskom kompleksu.

Odredbama člana 3. utvrđuje se da je Dvorski kompleks kao dobro od opšteg interesa u državnoj svojini i da predstavlja kulturno dobro od izuzetnog značaja. Ovim odredbama propisano je da se spisak pokretnih stvari koje se nalaze u Dvorskom kompleksu u Beogradu, saglasno propisu kojim se uređuju kulturna dobra, a koji se dostavlja Narodnom muzeju u Beogradu, Narodnoj biblioteci Srbije i Arhivu Srbije. Posebno je precizirano da se pravo svojine na Dvorskom kompleksu ne može steći održajem.

Odredbama člana 4. uređuje se mogućnost ustupanja na dugoročno korišćenje bez naknade sadašnjem korisniku, kao i da se o tome na osnovu akta Vlade zaključuje ugovor, utvrđuje obaveza korisnika da Dvorski kompleks koristi sa pažnjom dobrog domaćina i u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita kulturnih dobara, a da Vlada uredbom bliže uređuje način korišćenja, čuvanja, zaštite i održavanja Dvorskog kompleksa.

Odredbama člana 5. utvrđena je dostupnost Dvorskog kompleksa, odnosno propisano je da je otvoren za građane, a da će se način organizovanja poseta i obilazaka urediti uredbom iz člana 4. stav 3. Predloga zakona.

Povremeno korišćenje Belog dvora za boravak stranih državnika i predstavnika međunarodnih organizacija, kao i za održavanje skupova i sastanaka za potrebe Republike Srbije i druge potrebe kada je to od posebnog državnog interesa, propisano je odredbom člana 6. Predloga zakona.

Članom 7. utvrđene su namene za koje Republika Srbija, kao vlasnik Dvorskog kompleksa, obezbeđuje sredstva u budžetu Republike Srbije, kao i da sredstva za troškove koje nastaju korišćenjem Dvorskog kompleksa radi zadovoljenja sopstvenih potreba korisnika obezbeđuje sam korisnik.

Prema odredbi člana 8. odgovarajuće centralne ustanove zaštite kulturnih dobara u Republici Srbiji se staraju o sprovođenju mera zaštite Dvorskog kompleksa kao kulturnog dobra.

Obaveza i rokovi za dostavljanje spiska pokretnih stvari iz člana 3. stav 2. Predloga zakona Narodnom muzeju, odnosno evidencija bibliotečke i arhivske zbirke Narodnoj biblioteci Srbije i Arhivu Srbije utvrđena je članom 9. Predloga zakona.

Rok za donošenje podzakonskog propisa za sprovođenje ovog zakona, odnosno uredbe iz člana 4. stav 3. Predloga zakona, utvrđen je u članu 10. Predloga zakona.

Zaključenje ugovora iz člana 4. stav 1. Predloga zakona, kao i prestanak važenja Ugovora zaključenog između Kraljevskog doma Karađorđevića i Savezne Republike Jugoslavije, od 3. avgusta 2001. godine, po njegovom zaključenju, regulisano je članom 11. Predloga zakona.

Odredbom predloženog člana 12. propisano je da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna sredstva u budžetu Republike Srbije u 2011. godini.

Potrebno je napomenuti da su Država SRJ - Savezno ministarstvo pravde - Savezna direkcija za imovinu SRJ i Kraljevski dom Karađorđevića zaključili Ugovor o korišćenju kompleksa Belog i Starog dvora na Dedinju, zaveden pod brojem 1/0-02-0301/0008-2001 od 3. avgusta 2001. godine.

Obaveza finansiranja Komplexa Belog i Starog dvora na Dedinju prešla je na Republiku Srbiju, kao pravnog sledbenika SRJ, shodno Zakonu o potvrđivanju Sporazuma o pitanjima sukcesije („Službeni list SRJ - Međunarodni ugovori”, broj 6/02).

Ministarstvo kulture je od 2005.-2011. godine izdvajalo sredstva za ovu namenu, a u skladu sa važećim zakonima o budžetu, prema sledećem rasporedu:

2005 - 120.000.000,00 dinara

2006 - 135.000.000,00 dinara

2007 – 90.000.000,00 dinara

2008 - 20.000.000,00 dinara

2009 - 20.000.000,00 dinara

2010 - 30.000.000,00 dinara

2011 - 30.000.000,00 dinara.

Ovim zakonom regulisaće se svi aspekti koji se odnose na status, zaštitu, korišćenje, održavanje i druga pitanja od značaja za Dvorski kompleks na Dedinju u Beogradu, a naročito urediti način finansiranja, tako što se jasno razgraničavaju obaveze korisnika u obezbeđivanju sredstava za troškove korišćenja Dvorskog kompleksa radi zadovoljenja sopstvenih potreba, od obaveze Republike Srbije, kao vlasnika Dvorskog kompleksa, u obezbeđivanju sredstava u budžetu Republike Srbije za namene koje su taksativno navedene u članu 7. stav 1. Predloga zakona.

Imajući u vidu navedeno, može se zaključiti da će se rešenjima sadržanim u Predlogu zakona smanjiti budžetski rashodi i izdaci za naredne dve godine, te će u skladu sa tim u budžetu Republike Srbije sredstva biti planirana prema realnim parametrima.